

NOORDZEEOVERLEG

Noordzeeoverleg

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL)

Rijnstraat 8
's-Gravenhage
Postbus 20901
2500 EX Den Haag
www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

Contactpersoon

E. Silver MSc
secretaris

E: eef.silver@ofl.nl

Datum

6 september 2023

Betreft	Kort verslag Noordzeeoverleg
Vergaderdatum en -tijd	6 september 2023 10:30 – 13:30 uur (incl. lunch)
Vergaderplaats	Haringvlietplein 2, Stellendam (Haringvlietzaal).

1 Opening en verslag

De voorzitter heet allen hartelijk welkom en in het bijzonder de nieuwe voorzitter van Element NL. Er volgt een voorstelronde. Er zijn enkele opmerkingen bij het verslag. De secretaris zal deze aanpassingen verwerken. Naar aanleiding daarvan vraagt de voorzitter de volgende keer op de agenda te zetten: standaardisatie in de windsector en de ruimtevraag van zonnecollectoren op zee.

2 Mededelingen / terugkoppelingen / actualiteit

A. Gesprek met Staatssecretaris Vijlbrief op 29 juni 2023.

De voorzitter meldt dat dit gesprek een vervolg is geweest op een eerder overleg over het rapport van CE Delft/TNO over gaswinning en de brief van de NGO's uit 2022. Het vervolg op de gesprekken en het rapport zal nu eerst intern besproken worden.

B. Gesprek met Minister Adema op 11 juli 2023.

In het gesprek is er in gegaan op de voedseltransitie en het advies voor een transitiepad dat door een extern adviseur is opgesteld. In het volgend NZO komt een presentatie. Het NZO spreekt af dat de voorzitter vanuit haar positie een brief aan de Kamer stuurt over de transitie op de Noordzee in het licht van het overleg over het controversieel verklaren.

C. Gesprek met minister Van der Wal op 5 september 2023.

Dit gesprek ging o.a. over de natuurherstelwet. LNV geeft een korte update over het proces in Brussel. Daarnaast heeft de voorzitter de minister geïnformeerd over het verschil in tempo van de transitie op zee, de invulling van de voedseltransitie, de Staat van de Noordzee, stikstof en visserij.

D. De verkiezingen op 22 november en de komende regeringswisseling (proces).

Er is nog geen uitsluitsel wanneer het Commissiedebat Water plaatsvindt. Het NZO zal, als het WGO in november doorgang vindt, op 11 oktober de 90% versie van de voortgangsrapportage aan de Kamer behandelen.

E. Brief van de leden van het voedsel- en visserij cluster aan de NZO voorzitter (inclusief zeekaart).

De brief geeft een tussenstand weer van de afspraken die in het NZO gemaakt zijn, waaronder de invulling van afspraak 4.38. Vanuit de NGO's zijn er vragen over de brief en het verkiezingsdocument verspreid door de Vissersbond in relatie tot het NZA. De voorzitter, vertegenwoordigers van de visserij en de ngo's spreken af met elkaar hierover door te spreken.

F. Nexstep rapport "Stepping-up the pace", aangeboden op 5 juli 2023.

De voorzitter beveelt het rapport van harte aan, ook het thema natuur wordt erin meegenomen. NWEA meldt dat zij het van harte ondersteunen.

G. De NZO Voortgangsrapportage (VGR).

Onder punt D. besproken.

H. Rijk: EZK stelt in Q3 een kamerbrief op over voortgang wind op zee.

EZK licht toe dat er een Kamerbrief aankomt over de onderwerpen: kosten van het net op zee, plannen voor uitrol van windenergie op zee en een update over gebiedsinvesteringen in aanlandgebieden. Zij delen de brief met het NZO. NWEA verzoekt om de routekaart 2040-2050 en de doorrekening daarvan in de brief nader toe te lichten. Zij hebben zorgen over voldoende aanlandingsmogelijkheden en aansluitingen. EZK deelt de zorg en gaat daar wel over in gesprek, maar zal het nu niet in de brief behandelen.

I. Uitspraak Porthos: toelichting Rijk/EZK.

In het kort deelt EZK mee dat de uitspraak inhield dat het proces zorgvuldig genoeg is doorlopen en er geen natuurvergunningen nodig zijn. De ruimtelijke procedures kunnen van start en de gesprekken met initiatiefnemers om Porthos te realiseren. Naar aanleiding van een vraag van NWEA wordt toegelicht dat scheepvaartverkeer onder de uitspraak valt als het om een tijdelijke activiteit gaat (zoals bij de bouw). Er moet wel activiteit- en locatiespecifiek een objectieve beoordeling op basis van openbaar beschikbare gegevens gemaakt worden. Voor Porthos is het nu wachten op de finale investeringsbeslissing.

J. Tussentijdse evaluatie NZA en "Transitiefonds".

Bureau Lysias Advies voert de opdracht uit voor de evaluatie NZA en "Transitiefonds". De NZO leden zijn uitgenodigd voor een bijeenkomst over de tussentijdse bevindingen op 13 september. De voorzitter geeft aan dat het belangrijk is om met elkaar de uitkomsten te bespreken. Het conceptrapport zal op 11 oktober in het NZO behandeld worden.

K. Internationaal: NSEC.

Onder Nederlands voorzitterschap wordt op 19-20 november de NSEC georganiseerd. Dit is de eerstvolgende NSEC vergadering op politiek niveau. De voorbereidingen lopen vanuit EZK. Met IenW is afgesproken dat een top over de Greater North Sea Basin Initiative aan te koppelen. De voorzitter pleit ervoor het NZO te betrekken bij deze bijeenkomsten om de ervaring met de integrale aanpak te delen, meerdere NZO leden ondersteunen dit pleidooi.

L. Overleg Rijk (3DG-en IenW, LNV, EZK) en de voorzitters NZO en Omgevingsberaad Waddengebied.

Het rijk zoekt een datum voor het overleg tussen het Rijk en de Voorzitters van het OBW en het NZO over de zaken die de Noordzee en de Wadden verbinden. NZO-leden kunnen relevante onderwerpen aandragen. Naar aanleiding hiervan vraagt Element NL waarom de internetconsultatie t.a.v. de AmVB over het verbod op delfstoffenwinning in de Waddenzee en Noordzeekustzone niet in het NZO is besproken. Zij vraagt het perspectief van het NZO daarin te betrekken. De secretaris licht de context toe van de afspraak om als partijen jaarlijks met elkaar te overleggen.

M. Scholbox.

Het Rijk/LNV geeft een update over de stand van zaken van NZA art. 4.44. WMR heeft een onderzoek gedaan maar er is te weinig informatie en stelt daarom voor een langjarig diepteonderzoek te doen. Daardoor zal de afspraak vertraging oplopen. De visserij vraagt al langer naar overleg hierover, maar er is geen dossierhouder bij LNV. De uitkomsten van verschillende evaluaties van de Scholbox zijn niet eenduidig. De voorzitter van de WKC raadt aan de wetenschappelijke onderbouwing kritisch te bekijken. Hij heeft vraagtekens bij het voorstel om nu aanvullend onderzoek te doen i.v.m. klimaatverandering. Dit heeft met name in kustgebieden veel invloed, waardoor vissen komen en verdwijnen. LNV neemt dit punt mee en kan de voorzitter van de WKC hierover benaderen.

Overige mededeling

Natuur en Milieu en NWEA melden dat zij een zienswijze hebben ingediend op de ontwerp-kavelbesluiten IJVER alpha en beta die tot eind augustus ter inzage lagen. Dit geldt ook voor Stichting de Noordzee.

3 Economische impactanalyse kottervisserijsector

De projectleider van WEcR presenteert de resultaten van de economische impactanalyse. De onderzoekers hebben gekeken hoe beleidsmaatregelen invloed hebben op de visserij, hoe zij doorwerken in de keten en visserijgemeenschappen en naar de sociaal-culturele consequenties. Er zijn vier rapporten gepubliceerd. Ze hebben gekeken naar de effecten van sanering van de garnalenvergunning op de Waddenzee en de recente kottersanering. Er zijn verschillen in de omvang van het effect in verschillende regio's. Gevolg kan zijn dat visclusters niet meer toegerust zijn op Noordzeevis omdat vaardigheden, kennis, verwerkingslijnen, onderhoud, technische dienstverlening en soms de afslag verdwijnt. In de visserijgemeenschappen heerst grote onzekerheid of er nog ruimte is voor visserij in toekomst. Voor de kottersanering zijn drie scenario's doorgerekend. Het 80% scenario benadert de omvang die nu door LNV is gepubliceerd. Dat betekent dat 30% minder vis zal worden aangevoerd t.o.v. 2021. Uit alle rapporten kwam naar voren dat herstel van vertrouwen belangrijk is tussen overheid en visserij, maar ook in de visserijgemeenschap zelf. Belangrijk is om een gedeelde visie te krijgen over hoe de visserij eruit zou komen te zien. De voedselvisie moet daar invulling aan geven. WEcR heeft een voorstel gedaan om een visserijmodel te ontwikkelen dat voorspelt hoe beleidsmaatregelen uitwerken in de visserij en de keten. Er is een nauwe samenwerking met MONS.

De visserijvertegenwoordiging verwacht dat de impact groter is dan de genoemde 30%. Het effect van Brexit zal met name de oorzaak zijn van de 30%. Brexit is meegenomen in het rapport volgens WEcR. Er zijn allerlei factoren die meespelen in de analyse. PO Delta Zuid/NVB geeft aan dat er nu meerdere maatregelen en subsidieregelingen zijn. De voorzitter is benieuwd wat een oplossing is voor de gevolgen in de keten en de gemeenschap. Wat kan het NZO doen en wat kan beleid doen. De projectleider antwoordt dat het complex is, alles hangt met elkaar samen, het gebied is daarop ingericht. Vanuit ondernemerschap wordt men beperkt. Dat gesprek met LNV moet breed gevoerd worden in relatie tot de voedselvisie. Aanvullend wijst de coördinator van het Rijk op het probleem van verzilting in kustgebieden waardoor het landgebruik op lange termijn zal veranderen. De WKC-voorzitter wil weten wanneer het rapport naar buiten komt over de ruimtelijke ontwikkeling van de visserij. Daarover komt binnenkort meer duidelijkheid.

4 Windenergie op zee: zoekgebied 6/7

De inhoudelijke behandeling van het windenergie zoekgebied 6/7 (zoals opgenomen in de Partiële Herziening Programma Noordzee) zal zijn in het NZO van 11 oktober. Kavelbesluiten moeten nog genomen worden, de gebiedsuitwerking is parallel geschakeld. Op 11 oktober bespreekt het NZO hoe het proces van de gebiedsuitwerking verder gaat lopen. Nu worden invalshoeken opgehaald ter voorbereiding van het gesprek. Er zijn nog geen keuzes gemaakt. Natuur en Milieu wil inzichten delen in de natuurwaarden van het gebied, zoals EBN een overzicht heeft gegeven van mijnbouwactiviteiten. De Havenmeester wijst op de veiligheid van scheepvaartverkeer, de maatregelen die genomen moeten internationaalrechtelijk geregeld zijn, en de mogelijkheden voor vissers in windparken. De visserij heeft ook informatie aangeleverd over visserijactiviteiten in gebied 6/7. De voorzitter roept nogmaals allen op informatie aan te leveren bij IenW. NWEA staat open voor medegebruik zolang het veilig is en binnen de business case past, en wil dit goed bespreken. Element NL zal naar verwachting informatie aanleveren en vraagt om een notitie die het gesprek op 11 oktober behapbaar maakt. Het Rijk zal het voorbereiden maar geen ruimtelijke keuzes aandragen in een document. Het Rijk stemt af met het secretariaat hoe de behandeling in het NZO zal plaatsvinden.

5 pVAWOZ

EZK geeft een presentatie over de stand van zaken van het programma VAWOZ. Men is een stuk op weg met de notitie Reikwijdte en Detailniveau, die ingaat op de routes voor kabels en waterstofleidingen, converters op land en elektrolyzers op land en de onderzoeken. In januari '24 zal een bestuurlijke notitie van de NRD in het NZO komen voordat deze ter inzage wordt gelegd. Volgend jaar vinden de IEA en MER plaats. Eind '24 hoopt men aan het programma zelf te gaan werken en in '25 definitief te maken en de ruimtelijke procedures

te starten voor de meest kansrijke alternatieven voor aanlanding, kijkend naar de details van de ruimtelijke inpassing. EZK licht de uitgangspunten toe die zijn opgesteld voor routes op land en op zee en toont een kaart met de hoofdroutes op hoofdlijnen.

Naar aanleiding van de presentatie roept WNF op de natuur zo vroeg mogelijk in het proces zwaarwegend mee te nemen, de ecologische ruimte gaat niet groter worden. IenW/coördinator Rijk wijst op het kustfundament en de zone die essentieel is voor zandwinning. De visserij vraagt naar het effect van elektrische kabels op de trek van vis, wordt dat meegenomen? Dit is een bekend aandachtspunt dat in het afwegingskader staat. EZK roept op om in de werkgroep te delen welke kennisbasis er is. BOZ/HbR wijst op de trajecten en ruimtelijke puzzels die op het land gaande zijn. De tijdigheid van informatie uit pVAWOZ is kritisch voor die trajecten. EZK antwoordt dat zij op land ook teams hebben lopen om ruimtelijk goed op elkaar aan te haken. NWEA wijst op het belang van hybride aansluitingen voor windparkexploitanten en vraagt in hoeverre EZK kijkt naar internationale aanlandingen. Het Energie Infrastructuur Plan Noordzee en het Nationaal Programma Energiesysteem onderzoeken deze punten en geven de richting aan voor pVAWOZ. De voorzitter wil graag aan de voorkant nog een keer afstemmen voordat de bestuurlijke notitie op tafel komt, om te zien of er nog input vanuit het NZO nodig is.

6 NZO werkgroepen

De terugkoppeling van de werkgroepen zal na de vergadering schriftelijk worden gegeven. Medegebruik zal in het volgende NZO geagendeerd worden.

7 Implementatie NZA

Het secretariaat is in contact met partijen bezig met een update van de NZA uitvoeringsagenda. In het proces van updaten worden vertragingen bij de implementatie inzichtelijk. Vraag is hoe de uitvoeringsagenda vorm te geven en om te gaan met vertraging in de uitvoering. De voorzitter stelt voor per onderdeel te kijken of het versneld kan worden of niet. Zo niet, dan zal er extra overleg gevoerd moeten worden. Het is belangrijk om elkaar aan de gemaakte afspraken te houden.

8 Communicatie

Niet besproken.

9 Rondvraag ter afronding NZO

De WKC-voorzitter geeft complimenten voor de faciliteiten die de hybride vergadering mogelijk maakten.

10 Sluiting